

H3

פרק (א)

כל אנשי בית יורעאלי, אשר בא זה שנה לשבת ביהוד, מקבים לשלחן הטה המכוסה לבנים, ומלא אורה השופעת עליו, ועל כלי מפכתו וזכוכיתו, ממנורת הנפט התלויה ממעל לו, והמשתתפת עם המסס הנוציץ כמוה, להפיג בחמם יחד את מעש הצנה הקלה הבאה משפת הים, לבשר את הגשם הקרוב לבא.

קול הקמות עקבי סוס נשמע מן החניץ, ואחריו קול מצהלותיו וצליל רסנו בהאסרו אל שריגי הברזל אשר לחלון. הדלת נפתחה ונער גבה קומה עומת אדרת ערבית חדשה, וסל חורי בידו בא הבית וקורא:

"שמחו בחנכם רבותי, לשנה טובה חתכו".

"מה יום מיומים, נחמן", קרא יורעאלי כמשתומם

"כי קראת עלינו מועד, ותברכנו בשנה טובה?"

"השכחתם, כי הלילה הזה ליל ראש השנה לאלנות?"

ענה נחמן, כחתו בפנת הבית את קנה הרובים אשר פרק מבין כתפיו.

"כן דברת" דבר בעל הבית כנחת רוח, כחור אתה

כארוים, חסון כאלונים, על כן זכרת את ראש השנה לבני מינד".

"ועליך אדוני הנכבד" ענה העלם כרברי כבוד, "הלא

Дозволено цензурою
Варшава, 5 Августа 1892 года.

Въ Италию
Via Brindisi

Gerusalemme

Sig. W. Jawitz

Въ типографіи В-евъ Шульдбергъ Варшава, Дикая № 1.

בית המדרש הלאומי
והאוניברסיטאי
ירושלים

אך הגשם והסער לא יתנוני להתמהמה, כי בליל חשך וסער כזה גנבים מצויים בשרה", ויברך את המסכים בשלום ויקם וישם עליו את קנה הרובים ופיהו למטה לבלתי בא הגשם בתוכו, ויצא נער החיל, וירכב במה אל מקומו כגבור שש לרוץ ארח בליל סופה וסער ברק ורעם.

כמעט יצא העלם האמיץ לדרכו, והנה רעש אופני עגלה הולכת וקרבה נשמע מתוך שאון הסער. ומתוכה יצא איש וימהר אל הבית, והרכב הפך כרגע את ידיו כאיש רגיל במקום זה ויבא בסוסיו ובעגלתו אל הארנה אשר

מנגד.

כל אנשי הבית חרדו לקראת האורח אשר מראהו ומראה בנדיו היה כאיש משוי ממים ויביאוהו אל חדר אחר, ויחלף שמלותיו מכף רגל עד ראש מן הקמטור* הקמן אשר הביא הרכב אל החדר, ואחרי כן הכינו לו מושב על יד הכנון וימלאו לו כוס פה רותח.

"במהיר יקר עלתה לי הדרך הזאת" התאונו האורח, "מהורים היו השמים כצאתי מיפו וככפר-אונו השיגני הגשם בשמף אף, וברוך ה' כי בידכם הקדים רפואה למכה, כי נתן בלבכם להכין את הכנון".

"לו ידעת אדוני" אמר יורעאלי "כי אנחנו לא ידענו עד לפני מספר רגעים לכלכל את מעשי הכנון וכי

* קאטער (כלים ט"ו ז').

זה מעט בא נער אכזר מפתח תקוה, ויורנו להסיק אותו כי עתה הוספת להתפלא, וכי עתה החלמת כי אמנם מלאך הוא, אשר בידו קדמה הרפואה, ומי יודע אם לא קראת לו בשם רפאל".

"ואיזו?" שאל האיש "אראנו נא ואברכנו".

"כרגע לפני בואך פרש המלאך כנפיו וינעף", ענה יורעאלי בצחוק.

"ואיך נתת אדוני לנער לרכוב בליל הסער והחשך הזה?" שאל האורח בתלונה.

"הן זאת-משוש דרכו" ענה יורעאלי "כי לא כנערו בני הגולה, הנערים אשר גדלו בילדותם באחוזת ארץ ישראל... הנער הזה בא הנה כבן שש או כבן שמונה עם אביו אשר התנחל בפתח תקוה, ויתענה ככל אשר התענו כל המתנחלים הראשונים וילמד גם הוא, גם כל הנערים, מן הערבים להרגיל את גופם לחרב וקרח לזרם ולמטר;

וישובו אל דרכי אבותינו בארץ הזאת אשר בעיניהם היתה "תפארת בחורים כחם" ורפיון עצבים ויחירת פנים לא היו להם עוד סמני יחש גדולה וכבוד; ועתה למה לנו לעצור בבני הנערים, יחוקו נערי ארץ אבותינו ורעותם ויהנו נא למופת לאחיהם שנאמר בם "מי הם הכפופים? אלו ישראל שגלו... שמום שגלו מירושלם לא זקפו קימתם" (* ועל

(* מדרש תהלים קמ"ז).

וירצו גם הם עמהם, ויפרצו כלם אל הרפת לפקוד לשלום,
ולברך את הילדה ואת בנה הרך הילוד, אך הפרה צרת
העין אשר עיניה הוו או ללוק וללקק את פרי במנה, לא
קדמה בכבוד את אורחיה אשר באו לבקרה בלב מלא
רצון, ותלמוש עין ותשא קרן אל הילדים לנגח אותם ויגמו
מפניה.

ונער דל בשר, אשר רעה עינו בכבוד בעל השמחה,
שמח לאידו בהשב פרתו את קרואיו הנכבדים ריקם,
וישפוך בוו על הפרות ועל עגליהן, ויבכר את הסוסים
הקלים ואת סיחיהם הנולדים להם על פני הבקר הגם
והסורר, ונוגע היה בדבר, כי לאביו היתה סוסה, וזה
שבועות מספר נולד לה סיח, ויוצא משפט כי כל הבקר
נגח הוא, ולא יצלחו למאומה, והסוס הלא יכשר גם למסע,
גם לרכיבה, וגם לקריש.

„אך הפרה הלא בהמה טהורה היא“ קרא הנער
הנעלב „והחלב הנחלב משדיה כשר הוא, ועוד מעט יהיה
לנו גם חמאה גם גבינה, והסוס הלא בהמה טמאה הוא
וחלבו אסור, ובעוט יבעט ברגליו“.

„אך סוסתנו לא תבעט גם היא, גם הסיח הנולד
לנו. באו נא נערים וראיתם, גם אם תמישו אותם גם כי
תחליקום לא יגעו בכם לרעה“. ותשא העדה הקמנה את
כפות רגליה וירצו כלם. ובן בעל הסוס רץ לפניהם, ובן
הבקר נהלך אחריהם אך רגליו לא נשאוהו לרוץ.
מקצה רגעים אחרים באו אל מקום חציר, אשר מוט

עבה תקוע שם בארץ וסוס כפות עקוד יד ורגל קשור בו
בחבל ארוך רועה סביבותיו, ויגשו הנערים אל הסוס וימְשֹׁוהו
ויחליקוהו חליפות; והסוס ארך הרוח לוחך ומכרסם לתמו
את עשב השדה, מבלי הכלם דבר לנערים המשחקים בו.
„הראיתם?“ קרא הנער הנוצח „הלא הגדתי לכם כי
הסוסים לא ירעו ולא ישחיתו“ „נמו נא דבר אל הסיח“
יעץ נער אחד.

הנערים נלאו לתפוש את הסיח, אשר לא ישכנו
רגליו רגע, המשרך את דרכיו הנה והנה, מרחיק פתאום
מאמו עד מלאו עיניו, ועד מהרה ישוב ימוש אליה כמהר
חץ. לא כבו הרגעים ויקרב הסיח אל אמו ותחלוץ לו שד
ותניקוהו. ויקרב לו בן בעל הסוס למשש בו ראשונה
ויבעט בו הסיח ויהפכהו, או מצא הנער הנעלב בראשונה
מקום למצוא לו קורת רוח, ויתן קולו בשחוק גדול, ויקראו
גם כל הילדים והילדות מלא אחרי הנער הנהפך; ויפצו
וירוצו איש לעברו.

ומבית יורעאלי הוציאו שלחן ויערכוהו בחוץ פתח
הבית, ויצא יורעאלי ובן־ארח לשבת עליו.
„הערבה שנתך עליך אדוני בן־ארח, ההתנגבת כל
צרכך?“

„עולם הפוך אני רואה, אדוני, פה“ ענה בן־ארח.
„בארצות הצפון יבא כל איש אל תוך הבית לבקש חום,
ופה יוצאים אנחנו החוצה למען מצוא אותו ולמען התנגב
היטב“. כלה בן־ארח דבריו בצחוק.

ולהביא או ולא מצאתי, על כן יהי נא ראש השנה לאלנות
לתשלומים לראש השנה לירקות; והיום יצאתי ללקט ענבים
בכרם הקטן אשר לאכיל ולא מצאתי, ובכך אביא לאדוני
את פרי עץ הגפן בערב יום טוב של ראש השנה לירקות,
כי לא אוכל לבנות את מעשי כי אם על פי יכלתי.

„נערה חכמת לב את“ הסכימה בעלת הבית בעין
מוכה „ועל מתנת ירך וחכמת לבך נשיב לך גמול קטן, כי
נוליך את אורחנו אל גנתך וראה את מעשי יריך, קטנה,
ובשובו אל ארצות הצפון יקרא בשמך הטוב וידעו כל בני
ישראל אשר שם כי גננת מובה את“.

„אך הגננת קטנה כמוך“ שאל בן-ארח „תגדל תפוחי
ארמה גדולים כאלה?“ „עוד לא הגיעו כיום לחצי גדלם“
ענתה בעלת הבית „בפרוס הפסח הם באים במלא מרתם,
ולמועד ההוא כי ישקלו במאונים יש אשר יעלה משקל
אחד לשבעה עשר לזט במשקל הצפון“.

ג.

אחרי אכלם פת שחרית יצא יורעאלי ואשתו, וילדיהם
הקטנים אשר בטלו היום מבית רבם לכבוד חג הארץ, ובן-
ארח עמהם לראות את גן הירק, ויבאו דרך פתח קטן,
אשר בתוך גדר הצָבֵר (*), ויתהלכו איש אחרי רעהו עקב

(* קאקטוס, בל"ע.

בצד אגודל, בין הערוגות אשר מרפי צמחן סככו אותן
ברוחב עליהם הבריאים והמלאים, ותעד אשת יורעאלי כי
כל עבודת הגן מראשו ועד סופו מעשי ידי הנערה היא.
„אנה תשאי את אלה, קטנה?“ שאלה האשה את
הנערה החובקת בשתי ידיה עֲבֵמָה מרפי הירק וממהרת
הביתה.

את העלים אשר קנבתי מן הירק ואשר לקטתי
היום, אתן לפני הפרה כי מאכל דָשֵׁן הוא לה“.

ומרחוק נראתה סלית קטנה וארבע ציצית כשרות
מנפנפות ברוח, כאשר קרבו המתהלכים והנה ראש אדם
עולה מתוך הסלית הקטנה ושתי ידיים עסקניות יוצאות
לה מזה ומזה.

„מה יעשה שם האיש בסכין הקטנה שכירו?“
שאל בן-ארח.

„הוא מרכיב את הוית הזה, ומבליע בה את המין
המשובח שבצרפת“.

האיש קפל את הסכין הקטנה וישימה בחיקו למען
פנות את ידו, לתת בה שלום לאורח, האורח החזיר
לו שלום וישאלהו „האכר אתה אדוני?“

„עושה מלאכה אני“ ענה האיש „אך אי אפשר לאיש
אשר לו ארבע אמות באדמת האחוות מבלי עבוד מעט
גם את אדמתו; ועתה רבותי אם זכיתי לקרם את פניכם
בגני, אנא כבדוני נא ובאו בצל קורת“.

האנשים נאותו לסור אל בית האיש, אך לב הכלב

האנשים יצאו לראות את כרמי הוית הגדולים והיפים
 מאד הסובבים את יהוד. והנה נערה יחפה קטנה כבת
 עשר שמחה וטובת לב, הולכת הלוך ורנן מדרך פתח
 תקוה, ונעליה מופשלים לה במקל לאחוריה. ואחרי הפסיקה
 רַקְתָּה לברך את ההולכים לקראתה, בלשון עברית במבטא
 הספרדי, שאלה אותה אשת יורעאלי "אנה את הולכת
 קטנה?"

"הביתה לנוח, עלי לשבת הלילה באשמורה הראשונה
 על יד הבקר ברעותם כי עת הַרְבִּיחַ * היא".
 "היתנו אַסְיָךְ אותך לשבת יחידית בשרה בלילה?"

שאלה האשה בתמהון.
 "חלילה חלילה" ענתה הקטנה "אחי הינעים מעבודת
 היום ישנים במקום שבתי למען החלף כח, ובכלות משמרת
 יציעו לי ויכסוני באדרותיהם הערביות. וישנתי לכמה עד
 אור הבוקר שְׁנָה ערבה מאד באויר הצח המלא ריח ניחוח".
 "ואם נעלים לך, למה זה תתני את רגליך להתנגף
 על הקוצים ועל האבנים" שאל בן־ארח.
 "יען כי כה למדני אבי: בשר מעלה ארוכה ובגדים
 אינם מעלים ארוכה". השיבה הנערה ותשב לדרכה
 ולרנתה.

האנשים קרבו אל כרמי הוית, ואיש זקן ועשיר נשוא
 פנים וטוב רואי ומקטרת ארְכָּבָה שלוחה לפניו נגש ויברך

(* הרשא העולה בסוף החורף, בליע

את יורעאלי ואת אשתו בשלום.
 "הנה מר טוביהו יליד ארץ אשכנז אורח בארץ
 ישראל והנה מר בן־ארח יושב עיר יבוק". הציג יורעאלי
 את שני האנשים איש אל אחיו.

האנשים תקעו את כפיהם וישתחוו איש לרעהו.
 "האין לישראל גם אחד מכרמי הוית הרעננים האלה?"
 שאל בן־ארח.

"אין גם אחד" ענה יורעאלי.
 "ומדוע לא יקנה הנדיב מן הכרמים האלה?" הוסיף
 בן־ארח לשאול "הלא הגד לי, כי כרם זית אחרי אשר
 כָּשַׁל יתן את פריו בלי טרח גדול ובלוי הוצאה יתרה.
 אין זאת כי כלה היא מעם בעלי כרמי הוית לבלתי מכור
 אותם".

יורעאלי לא ענה דבר.
 ויען טוביה "הנה מר יורעאלי שם לו לחק לבלתי
 הַשְׁמֵעַ את קולו במשפט חרוץ על דבר שמת פקידו הנדיב
 עד מלאת לו זמן ידוע לשבתו פה; ואני כבר עברו עלי
 עשר שנים בארץ הזאת, ובכן רשות בידי לדבר גם לדעת
 אדוננו יורעאלי. ובכן דע לך אדוני, כי יש רבים משכנינו
 החפצים למכור מכרמי זיתיהם, אך אין דבר זה שוה
 לפקידים, כי כרם זית שמלאו שניו, נותן פריו בשפע באין
 צרך לבעליו לתמיכה, ובאין תמיכה אין פקידות ובאין
 פקידות אין...".